

معادن فروشان قرن بیست و یک

The twenty-first century Mines sellers

مقدمه: معادن شناسی یکی از مشاغل است که از 4500 سال سابق الی اکنون مروج است. مصری ها درچشمان مجسمه اخناتون و ملکه نفریتیت از لاجورد کار گرفته اند که از افغانستان استخراج میگردد. در آن زمان مردم معدن طلا آهن مرمر لاجورد یاقوت فیروزه را میشناختن و از آن آلات و زیورات میساختن. در قرن 18 پس از انقلاب صنعتی در اروپا جهان کشایان غرض کشف معادن افغانستان باستان شناسان و معادن شناسان خود را تحت نامهای سیار و یا نام دیگر گسیل داشتن. تعداد زیادی از معادن افغانستان را انگلیسها شناسائی نمودند. سپس روسها در شمال و امریکایها در جنوب و جنوب غرب وطن ما با وسایل نسبتاً مدرن تر م تشبیت نمودن. درین اواخر کمپنی ناسا امریکا با وسایل اشعه لایزر توانستن معادن عمق کوهها و زمین افغانستان را عکاسی نقشه برداری و تثبیت تقریبی نماید. تا فعلاً 286 معدن فلزات 5 میدان گازی در شمال، تیل مایع وسایر معدنیات کشف شده است. معدن فلزات در افغانستان به تنهایی وجود ندارد بلکه به فیصدی پیدا میشود مثلامس در 240 نومی سنگ پیدا میشود زیادتین آن در بورنیت (63.3%) $CuFeS_4$ متباقی آهن و سلفر است. در افغانستان معدن که بمقادیر وافر وجود دارند عبارتند از معدن آهن در حاجی گک 108 میلیون تن، طلا در چهار منطقه، کرومیت حصارک، ذغال سنگ در یازده محل از جمله 5 معدن قابل استخراج، لاجورد 1300 تن در سرسنگ بدخشان، مس 12 میلیون تن نفت و گاز طبیعی مرمر سفید و رنگه میباشند علاوه بر این در این کشور معادن یورانیم، هلمند، تیتانیوم سرب، نقره، یاقوت، فیروزه بیرایت، زمرد، نمک، فلورایت، گچ چونه، باروت، گوگرد، مواد خام سمنت، قلعی، المونیم مگنیزیم گرانیات حقیق، اکومارین امیتس توپاز گانزیت تورمالین پگماتیت بریلوم لیتیم نیوبیوم سزیوم روبیدیوم تالک ابرک سلیت و غیره میباشند که تا هنوز کشف نشده است. البته ضخامت پوست زمین در نواحی پامیر الی 75 کیلومتر در نواحی هموار 50 کیلومتر ضخامت رسوبات

از چند صد متر الی 20 کیلومتر می باشد که معدنیات در میان اینها وجود میداشته باشد. معدن بشکل کانی و رسوبی وجود دارد.

سیاست خصوصی سازی در ارتباط با فروش معادن

در یک کشور معادن جنگلات متعلق بدولت نبوده بلکه متعلق به ملکیت عامه می باشد دولت صرف محافظ است و بس. فلسفه خصوصی سازی افغانستان همانا آب را ندیده موزه را از پای کشیدن است. هر کشور لازم است یک روند طبیعی خود را سپری نماید تا به یک مرحله نوین برسد که جامعه و اقتصاد کشور متقاضی چنین شرایط باشد. یکی از اهداف امریکا در خصوصی ساختن معادن تصدی ها و شرکت های دولتی در یک کشور سهل ساختن معامله خرید و فروش است. تا معامله گران و شرکتهای وابسته به آن به سادگی بتواند خریداری نماید. معادن واجناس که در انحصار قرار داشته باشد خیلی ها مشکل است که خریداری شود. "خصوصی سازی معادن" یکی از ساخت و بافت کشور های پیشرفته صنعتی ویا سرمایه داری است که با کنار آمدن با اراکین دولتی نخست معادن را از ملکیت عامه جدا نموده و سپس در صلاحیت خود قرار میدهند. درین صورت در دستگاه دولت آن کشور کسان را در کرسی های کلیدی می نشانند تا گوش بفرمان آنها باشد. سپس با آنها معامله میکنند. از طرف دیگر جنگ و تنگدستی 32 ساله آنقدر این ملت را خسته و بیچاره ساخته است که دیگر در برابر هر پیامد وطن بی اعتنا و بیزار هستند. صرف گروه کوچک موضوعات سیاسی اجتماعی را دنبال می کنند. در طول صد سال اخیر دولتهای افغانستان در جنب اینکه خود را تقویه میکرد. هر نوع شرایط آزاد را برای شرکتهای خصوصی و تاجرین فراهم ساخته بود به منظور اخذ قرضه طویل مدت چندین بانک را با مفاد ناچیز در اختیار شرکتهای خصوصی قرار داده بود. ولی معادن را گذاشته بود تا نسل بنسل از آن استفاده نماید فعلا در افغانستان مشکل امنیتی بیشتر است از مشکل اقتصادی که توسط بیگانگان براه انداخته میشود. ما امنیت میخواهم پس از امنیت ما قدرت این داریم که اقتصاد خود را اداره کنیم. کشورهای پیشرفته صنعتی و سرمایه داری جهان دارای فابریکه های بزرگ تولیدی اند که نیاز به مواد خام دارند. خریدن مواد خام از کشور چون افغانستان جنگ زده برای شان سهل و خیلها ارزان تمام میشود درین صورت تلاش شان بیهوده نیست.

طبق اظهارات پروفیسور دوکتور عبدالسلام "ظفری استاد در پولیتخنیک کابل شماری در کنفرانس 1386/7/22 بین المللی دانشگاه پولیتخنیک کابل نماینده گان انگستان، جرمنی، جمهوری چک اعتراف نمودند و گفتند «هرسال بیش از 100-120 نماینده کشورهای پیشرفته (کمیته 300 یا گروپ بیلدر بیرگ) نیازمند جهان، در لندن یا نیویارک گرد هم می آیند و درباره مواد خام مورد نیاز خویش به مشوره می نشینند، همان بود که سه سال قبل در آسیا (افغانستان) و در افریقا (کانگو) در امریکای جنوبی (بولوی) را برگزیدند». در این شمار کشورها تنها مردم بولوایکه از این گونه شعار های «خصوصی سازی معادن» به ظاهر رنگین و زیبا بنا بر تجاری که از همسایه ها و قاره افریقا داشتند به واکنش جدی پرداخت.

مطابق به ارشادات و احکام اسلامی دارائی های عامه امانتی است در نزد دولت که آنر حفاظت نماید، دست درازی به این داراییها، فروش و صدور آنها از کشور از صلاحیت دولت ها بخصوص توسط شرکتهای خارجی بکلی ممنوع است. در قانون اساسی به صراحت توضیح داده شده است که دولت ها حق فروش خصوصی

سازی دارایی های عامه راندارند از یکسو ، فروش و صدور مواد خام منرالی از کشور ، جامعه امروز و فردای ما را به فقر و گدایی مواجه می سازد ، از جانب دیگر ملت و دانشمندان افغانستان مصلحت نمی دهند تا معادن صدها نسل ما توسط یک نسل در اختیار متشبهین خصوصی قرار گیرد . کی ضمانت می کند که مستخرجین درست کنترل میشود آیا دولت افغانستان توانائی این را دارد که یک طیاره امریکائی ر توقف دهد . پس گفته میتوانیم که واگذاری معادن یک مفکوره عجولانه تلقی میشود . ظاهر زیبا دارد ولی عاقبت تاریک . بهتر است راه دیگر جستجو گردد . ضرورت است این کشور در سکتور زراعت مالداری ، آب و برق و فابریکه ذوب فلزات که بنام «میتالورژی سیاه ورنگه» شهرت دارد فکر کند . این کشور دارای معادن جامد مایع وگازی اند میتواند تا نسل ها هر نوع ضرورت ما را پوره کند . در غیر این استخراج کننده گان معادن را که در صد سال استخراج شود در مدت کوتاه خالی و در کشور خود ذخیره مینمایند . بناً از تمام نهادهای شریف وطنی احزاب و سازمانها سیاسی پارلمان افغانستان و سایر نهادها و رسانه ها تقاضای نمایم تا جلو خصوص سازی معادن افغانستان را که توسط چهار وزارت مانند وزارت معادن ، تجارت ، خارجہ و مالیه سازماندهی میشود گرفت . آنها در تلویزونهاى افغانستان ظاهر شده غرض سهم پاشی این ملت ساده اظهار مینمایند که رقم که امریکائی معادن ما را یک تریلون گفته است دقیق نیست بلکه معدن ما ارزش 3 تریلون را دارد و ما بزودی ثروت مند خواهیم شد . این سنجش ها بدون منبع و اسناد و سروی نمی تواند دقیق باشد . با این همه دشمنان داخلی و خارجی ثروت مند شدن خواب است . شاید وزیر صاحب یا اکثر ندانند که در استخراج معادن توسط شرکتهای خصوصی چه وقایع بعداً ظهور خواهد نمود . وهم از بزرگان دولت بخصوص کرزی صاحب تقاضا مینمایم تا در مورد از تعمق زیار کار بگیرند راه های دیگر نیز وجود دارد . مثلاً اگر معدن مس عینک و حاجی گک را با کشور چین قرار داد مینماید در عوض اولاً مواد را پخته ازین خاک خارج نمایند نه بشکل خام یعنی در همین کشور تولید شود . مس در حدود 1000 نوع تولیدات دارد . و آهن بیشتر از 100000 نوع تولیدات دارد . که فیصدی را افغانستان می خرد دوم از پول استخراج برای ما فابریکه ذوب فلزات و بند برق و غیره اعمار نماید . درین صورت خطر دستبرد کم میباشد .

اهمیت استفاده از معادن افغانستان در شرایط کنونی

افغانستان کشوریست که در جنگهای سه دهه توان مندی مالی خود را از دست داده است . با از دست دادن این توانمندی ماشین سایر ارکان دولتی نمی تواند فعالیت نماید . یکی از راه که بتواند کشور را از حالت در ماندگی نجات دهد همانا استفاده موثر از منابع طبیعی آن میباشد . بدین لحاظ کشورهای جهان هر روزه تبلیغات منابع طبیعی افغان را به نشر میرسانند تا جهان و ملت افغانستان امید وار باشند . افغانستان قدرت این را دارد که از منابع معدنی و منرالها خود سالانه میلیونها دالر بدست آرد . تا ازین سرمایه بتواند در سایر پروژه های صنعتی زراعتی و خدمات اجتماعی استفاده نماید . از این معادن میتواند الی صد ها سال بهره برداری نماید . بزرگترین پروژه زراعتی که وطن را خود کفا می کند استفاده از آب دریای آمو هلمند دریای کابل و سایر دریا ها غرض آبیاری 4 میلیون هکتار (40 میلیون جریب) زمین لامزرع کشور میباشد . بدین ترتیب از این محصولات زراعتی میتوان در صنعت کار گرفت .

مهمترین عوامل که برای سرمایه گذاری تاثیر مستقیم دارند عبات از!

1. استفاده از معادن ضرورت به کارکنان صادق و وفادار در دستگاه دولت دارند. با موجودیت کارشکنی و دست برد این هدف تطبیق نگردیده و کشور همین طور ضعیف و فقیر باقی خواهد ماند.
2. شرایط امنیتی جز لاینفک تاسیسات اقتصادی است.
3. مستقر بودن حاکمیت دولتی و قدرت دولتی. با بودن تفنگداران و قومندان سالاری امکان استفاده از معدن وجود نخواهد داشت.
4. اقتصادی باشد و عواید دهد.

دلایل که امریکا انگلیس و ناتو تبلیغات معادن افغانستان را در سطح بین المللی می نمایند.

1. قطعات نظامی امریکابنا بر ضرورت ایلات متحده امریکا داخل افغانستان گردیده است. این قطعات در جنب اینکه میلیاردها دالر را بمصرف می رساند تلفات انسانی را نیز بدوش دارد که هر دو برای ملت امریکا تأثیرات ناگواری را در بر دارد. دولت امریکا با این تبلیغ برای آن ملت میخواهد واضع کند در کشور که پای مانده است بیجا نیست و خود در نزدیک چندین معادن پهره دار است که مهمترین آن معدن یورانیم خانشین هلمند است.؟؟؟
2. سیاست مداران روس و الیری ایوانوف همکار شورای کاری افغان روسیه اظهار نموده اند اینکه امریکا در قبال معادن افغانستان چه سیاست را در پیش دارند تا اکنون واضع نیست فقد انتظار در کار است تا دولت امریکا این را واضع کند. پس از سال 2003 امریکایها یکجا با تعداد از انجیران افغانی مقدار معادن افغانستان 1000 میلیارد دالر مجدداً تثبیت تخمین نمودند. ولی اینکه با کدام معادن سروکار دارد اظهار ننموده اند.
3. گفته میشود امریکایها غرض تطبیق پلان های دراز مدت خود به پنج یا شش پایگاه نظامی در قندهار هرات جلال اباد خوست و مزار شریف و کابل تلاش میورزند. از اینکه کرزی صاحب و پارلمان افغانستان در مورد مخالفت ورزیدند. بناعاً امریکا از افشا آن خودداری نموده منتظر فرصت میباشد. فعلاً امریکائی ها مخفیانه در تلاش دولت سازی جدید در افغانستان هستند.
4. دولت امریکا یک ابر قدرت بوده کوشش دارد تا ذخایر فراوان انرژی جهان را در دسترس خویش داشته باشد. یورانیم یکی از غنی ترین عنصر است که داری انرژی اتمی میباشد. در افغانستان معدن یورانیم در منطقه خانشین ولایت هلمند قرار دارد. بدین لحاظ جنگ و بد امنیتی در ولایت قندهار و هلمند وجود دارد. ولایت هلمند یک ولایت هموار بوده در طول سالهای جنگ یکی از پر امنیت ترین ولایت بود آنرا یک قطعه محدود پولیس اداره میکرد. فعلاً گاهی امریکائی با مجهز ترین قطعات و گاهی انگلیسها با مجهز ترین قطعات خود درین ولایت جا بجا میشوند. الی اکنون کسی نمی داند که در عقب چه چیز وجود دارد و هکذا اکثر ژونالیستهای افغانی در همین دو ولایت یا گم یا بقتل رسیده اند. الی اکنون کسی نمی داند چه راز بین طالب انگلیسها و امریکایها بوده است چرا امریکایها با انگلیس ها در همین منطقه بمخالفت همدیگر پرداختن.
5. بعض از دوستان خارجی و داخلی باور دارند که نجات کشور ما از شر فقر و ناداری همانا استفاده از منابع طبیعی و تحویل دهی آن به سکتورهای خصوصی است. با تحولهی آن افغانستان سالانه 2 میلیارد دالر بدست آورده ازین پول در سایر پروژه ها استفاده میشود. ای کاش چنین باشد. این واقعیت است استفاده از معادن کمک کننده خوب اقتصاد ما است اما نه به خصوصی. دوستان از قضیه ابراهیم عادل و شرکای آن خبر ندارد که روی چه بند و بست های مخفی دومین رشوت را در سطح جهان بدست آورد یعنی به کشور چین هم باور چندان نیست. تا

اکنون 106 معادن افغانستان به موسسات خصوصی و اگذاری شده اند. درین روزها معدن بزرگ افغانستان معدن آهن حاجی گک در شرایط مذاهده قرار دارد. کشور چین هند پاکستان ایلات متحده امریکا از دواطلبان میباشد.

چالشها در سرمایه گذاری معادن افغانستان

1. در افغانستان فعلا دروازه صداقت و پاک نفسی بسته شده هرکسی که درین معادن خدمت مینماید یک بخش بزرگ آن دزدی و تقلب خواهد بود.

2. در بعضی از معادن حاکمیت دولتی وجود نداشته خیلی ها مشکل است تا در آنجا سرمایه گذاری گردد.

3. در بعضی معادن تفنگ سالاری حکمفرما است. که یک مشکل بزرگ دیگر است که وطن ما با آن دست و گریبان است.

4. تبلیغات ثروت مند شدن افغانستان حس کینه توزی همسایه گان را همین اکنون براه انداخته. امکان دارد به همین منظور جنگ تا سالهای دیگر دوام نماید و در کشور امنیت برقرار نگردد.

5. استفاده جویان در داخل دستگاه دولت از پول این معادن ثروت مند گردیده غرض حفظ قدرت به تشکیل مافیای دولتی اقدام خواهد نمود. به یک گروه بزرگ تبدیل خواهند گردید. باز پس کردن این مردم از چوکی دولتی خیلی مشکل خواهد بود.

6. سرمایه گذاری در بعضی معادن وقت زیاد را دربر میگیرد تا به بهره برداری سپرده میشود.

7. حدود 90 فیصد این معادن در زمان ظاهر خان تثبیت گردیده بود. ولی کدام موسسه داخلی یا خارجی (به جز گاز افغانستان) حاضر نبود که در استخراج این معادن قرار داد نماید. دلیل عمده آن بود که کسی خیانت نمی توانست ولی اکنون باین شرایط امکان دارد در استخراج معادن خیانت و تقلب صورت گیرد.

8. پیش بینی کرده نمی توانیم که پول این معادن بمصرف دولت خواهد رسید یا به جیب اشخاص. همانطوریکه تانکهای افغانستان توسط همین مردم به نرخ آهن فروخته شد معادن هم بنرخ سنگ فروخته خواهد شد. به گفته قومندان قسیم جنگل باغ به مردم مکرویان کهنه «از جهادی کسی خیر نمی بیند خدا شما را از شرش نجات دهد. جهادی هیچ سیرائی ندارد اگر چیزی باقی ماند از برادر خویش و قومش است.» در مراحل اول کرزی صاحب جای برای هر حزب سازمان گذاشته بود بزودی فریب همسایگان را خورده دنبال طالب و جهادی را گرفته است. شش وزارت خانه را برای طالب حزب اسلامی خالی مانده بود. اگر دوباره حکومت جهادی گری ساخته شود کرزی صاحب مجبور است که برای قدرت مندان طالب و جهادی باج دهد. فعلاً کرزی صاحب مخالف خواست امریکا حکومت را بپیش میبرد که پراپلم دیگر برای وطن ما است.

9. ستیفن سنوک، پژوهشگر ارشد در مرکز مطالعات استراتژیک بین المللی می گوید: "بهره برداری از ذخایر زیرزمینی (افغانستان) کار آسانی نخواهد بود. من نمی توانم تصور کنم که چگونه شما از این معادن در افغانستان، در حالی که عملیات های سنگین نظامی در آنجا جریان دارد، بهره برداری خواهید کرد. او می گوید (افغانها) نه تنها تاسیسات بنیادی لازم چون راههای ارتباطی، خطوط آهن و شبکه تامین آب ندارند، بلکه قوانین و مقررات اساسی نیز در آنجا وجود ندارد که بتواند سرمایه گذاران را به خود جلب کند."

10. همین اکنون تقریباً اکثریت معادن افغانستان در دسترس قاچاقبران قرار دارد. آنها طور غیرفنی معادن را تخریب نموده شی مورد نظر خود را بدست می آورند. احجار قیمتی بالعموم طور قاچاق از خاک خارج میشود. بزرگترین فلاکت اینست که پاکستان مرکز خرید مواد قاچاقی در همسایگی ما قرار دارد. فعلاً پاکستان بازار احجار قیمتی و قاچاق همه معادن ما است. و هم از افغانستان راساً بخارج صادر میشود.

منابع

1. سایید وزارت معادن افغانستان در مورد معدن حاجیگک و عینک و دعوایلی ها
<http://mom.gov.af/en>
2. معلومات مکفی در مورد معادن افغانستان در سایید سروی جیو لوژی افغان
<http://www.bgs.ac.uk/AfghanMinerals/Index.htm>
3. معادن افغانستاندر وبگاه شبکه اطلاع رسان افغانستان
<http://www.afghanpaper.com/info/joghrafi/maaden.htm>
4. معادن افغانستان در ویکی پیدیا انگلیسی
http://en.wikipedia.org/wiki/Mining_in_Afghanistan
5. منرالهای افغانستان نوشته سروی و جیولوژی انگلیس
http://www.bgs.ac.uk/AfghanMinerals/docs/Gemstones_A4.pdf
6. پوتانشیل طلا در افغانستان ریاست سروی و جیولوژی افغان
http://www.bgs.ac.uk/AfghanMinerals/docs/gold_a4.pdf
7. وبگاه مجله نیویارک تایم و سی این این امریکا بع ارزش یک تریلون معادن را در افغانستان تشخیص نمود
<http://www.nytimes.com/2010/06/14/world/asia/14minerals.html>
http://articles.cnn.com/2010-06-14/world/afghanistan.minerals_1_mineral-afghanistan-pentagon?s=PM:WORLD
8. فساد اداری در معادن افغانستان
<http://southasia.oneworld.net/todaysheadlines/corruption-and-violence-threaten-afghan-mining>
9. نگرانی از احتمال تاراج معادن افغانستان
<http://payamerooz.net/news-economic/2113-1389-03-27-23-10-26.html>
10. دو صد شرکت بین المللی آماده استخراج معادن افغانستان گردیده است.
<http://nawaaye-afghanistan.net/spip.php?article12348>